

## **СТАРТАП-ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ**

Сучасна світова криза народжує «паростки» нового перспективного бізнесу. За рекомендаціями світових авторитетів і області економіки та підприємництва зараз найкращий період для створення нових підприємств, реорганізації існуючих. Без сумнівів, деякі з народжених сьогодні компаній так і ніколи не досягнуть успіху, інші - не зможуть досягти свого максимуму. Але економічний спад не придушив дух підприємництва, констатує BusinessWeek.

Найбільші компанії часто народжуються саме в періоди кризових явищ в економіці. У 1939 році в кінці «великої депресії», два інженери в гаражі в Каліфорнії створили Hewlett-Packard. Сама Силіконова долина в значній мірі розвинулася під час важкої рецесії в середині 1970-х років. Тоді підприємці заклали фундамент буму 1980-х, створивши компанії, які стали піонерами в трьох нових галузях: Atari у сфері відеоігор, Apple на ринку персональних комп'ютерів і Genentech у біотехнологіях.

Можна виділити і ряд інших причин зростання підприємницької активності. По-перше, в умовах спаду все дешевшає, в тому числі знижуються витрати на кадри, вартість матеріалів і офісних площ. Слабшає конкуренція як з боку компаній, що працюють на ринку, так і серед стартапів, які не можуть залучити кошти. Обмеженість фінансових ресурсів означає, що більш сильні ідеї витісняють більш слабкі. Складнощі змушують підприємців працювати над своїми бізнес-моделями так, що вони досягають рентабельності в більш короткі терміни, ніж коли залучення капіталу їм обходиться дешевше.

Стартапи відіграють все більшу роль в американському бізнесі і в стимулюванні підйому. Згідно з даними Національної асоціації венчурного капіталу (NVCA), на кінець 2008 року компанії за участю венчурного капіталу забезпечували 12 млн. робочих місць і 20% американського ВВП. На кінець 2005 року аналогічні показники становили, відповідно, 10 млн. і 17%.

В Україні стартап-підприємництво також набрало обертів за кризи. Створюються стартап-клуби. Прикладом може слугувати Львівський стартап-клуб (Lviv StartUp Club), який створений для підтримки StartUp-підприємців у місті Львові. Місією клубу є сприяння розвитку високотехнологічного бізнесу у нашому місті. Цілями і завданнями є підтримка стартапів в знаходженні власної стратегії і бізнес-моделі, інформування про нові «at the edge» маркетингові інструменти в IT-підприємстві, сприяння в наданні кваліфікованої експертної оцінки для startup-проектів, допомога в залученні інвестицій від інвесторів і бізнес-ангелів. Такі паростки є і у Тернополі.

Проте стартапи часто припиняють свою діяльність з різних причин. Але всі ці причини, в кінцевому рахунку, приводять до одного спільного знаменника - брак грошей. Причинами, які можуть призводити до ліквідації стартапів є «недокапіталізація», що є основною причиною провалу стартапів; вибір неправильного партнера (при створенні бізнесу немає належного оформлення угод між самими засновниками); фокусування на одного клієнта чи партнера (відсутня диверсифікація); втрата мотивації (стартапи довгий час працюють без прибутків); відсутність цільової аудиторії для збуту товарів і послуг; протидія потужніших гравців на ринку.